

Nämnden Svenska rum 14.03.2024 § 23

§ 23

Svar på en fullmäktige fråga om likabehandling av elever med nedsatt rörelseförmåga

Beredning och upplysningar:
Saloranta-Eriksson Outi
Loisa-Turunen Miia
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Rinta-Aho Harri

Nämnden Svenska rum ger i enlighet med redogörelsedelen svar på fullmäktige frågan om likabehandling av elever med nedsatt rörelseförmåga, vilket lämnades av fullmäktige ledamöterna Ira Hietanen-Tanskanen och 34 andra stadsfullmäktige ledamöter den 29 januari 2024.

Behandling

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Ledamot Ira Hietanen-Tanskanen och 34 andra ledamöter lämnade in en fullmäktige fråga om likabehandling av elever med nedsatt rörelseförmåga. I frågan för ledamöterna fram följande:

I läroplanen för finsk grundläggande utbildning i Esbo konstateras att ett lärande samfund främjar likabehandling och jämställdhet. Samfundets medlemmar möts och behandlas som likvärdiga oberoende av faktorer som anknyter till dem som person. Likvärdighet innebär inte att alla ska vara lika. Likabehandling förutsätter både att de grundläggande rättigheterna och möjligheterna att delta tryggas för alla och att individuella behov beaktas.

I Esbo skapar skolorna en jämställdhets- och likabehandlingsplan med utgångspunkt i skolans och elevernas behov. Målet med planen är att främja verkställandet av jämlikhet och motverka diskrimination i all verksamhet i skolan. Med hjälp av jämställdhets- och likabehandlingsplanen säkerställer man att likabehandling främjas systematiskt i skolorna.

I Utbildningsstyrelsens publikation Lokaler, inventarier och utrustning lämpliga inom den grundläggande utbildningen för personer med rörelse- och funktionshinder konstateras att när man fattar ett beslut om i vilken skola en elev med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga ska placeras, måste tillgängligheten i närskolans byggnad utredas. "Om skolbyggnaden inte med skäligen kostnader kan göras tillgänglig och säker för en elev med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga, måste

man som inlärningsmiljö för eleven välja en skola med tillgängliga byggnader. (...) Vad som än planeras på gården bör tillträdet till gården vara obehindrat och alla ha möjlighet att delta i aktiviteterna.”

Handikappforum rf:s skolenkät, som gjordes kring årsskiftet 2020–2021, visade att stödåtgärderna för barn med funktionsnedsättning inte förverkligas på lika villkor i grundskolan samt att grupperna är stora och skollokaler trånga. Det förekommer också problem med användningen av elevernas hjälpmedel. Enligt diskrimineringslagen ska utbildningsanordnaren göra behövliga och skäliga anpassningar för att en person med funktionsnedsättning ska kunna få utbildning och allmänna tjänster på lika villkor som andra.

Svaret på fullmäktigefrågan bereddes i samarbete mellan finsk grundläggande utbildning och Svenska bildningstjänster. Som en del av beredningen begärdes utlåtanden av ungdomsfullmäktige och rådet för personer med funktionsnedsättning. Dessa utlåtanden finns som bilaga.

Nedan följer svaren från sektorn för fostran och lärande på ledamöternas frågor:

- 1) Vad innebär rimliga anpassningar för att uppnå likabehandling i praktiken i grundskolorna i Esbo? Hurdana anvisningar har Esbo för att genomföra rimliga anpassningar och inom vilken tid bör anpassningarna göras?

Inom den grundläggande finskspråkiga utbildningen utarbetar skolorna egna jämställdhets- och likabehandlingsplaner. Planerna görs utifrån varje skolas och elevernas behov. Planen är ett redskap som främjar verkställandet av jämlikhet och motverkar diskrimination i all verksamhet i skolan. Med hjälp av planen säkerställs att jämlikhet och likabehandling främjas i skolorna på ett systematiskt sätt. Planen bygger på en enkät eller annan kartläggning som gjorts i skolan. Jämställdhets- och likabehandlingsplanen utarbetas i samarbete mellan personalen och eleverna samt vårdnadshavarna. Den görs för tre år i taget. För varje läsår fastställs delmål, som bestäms som en del av läsårsplanen. Hur arbetet framskrider följs regelbundet och planen uppdateras vid behov. I skolor där förskoleundervisning ordnas av finsk grundläggande utbildning utarbetas planen tillsammans med förskolegrupperna.

Skolbyggnaderna i Esbo har byggts vid olika tidpunkter och tillgänglighetsnivån i dem varierar. Att genomföra tillgängliga lösningar i gamla byggnader innebär ofta kompromisser. Behoven hos personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga beaktas genom anpassningar, som görs årsvis och skilt för varje elev. Anpassningarna utgår från elevens behov och anvisningarna för nya byggnader. Elevernas behov och skolornas särdrag varierar, vilket gör det omöjligt att på förhand skapa heltäckande anvisningar för olika situationer. I anpassningarna beaktas anvisningarna för nya skolbyggnader, såsom Esbo stads tillgänglighetsanvisning och de allmänna anvisningarna inom byggbranschen.

Nya skolbyggnader byggs så att de är tillgängliga och vid planeringen strävar man efter att beakta alla elevers rätt till närskola. Redan i planeringsskedet beaktas hur lätt det är att röra sig och förflytta sig mellan olika rum. Under planeringen beaktas hur olika användargrupper rör sig i byggnaden och vid ingångarna, så att man kan säkerställa tillgängliga vägar in i och inuti byggnaden. I undervisningen beaktas elever med nedsatt rörelseförmåga genom att det till exempel för varje läroämne finns åtminstone en tillgänglig undervisningslokal.

I den svenska undervisningen deltar endast några enskilda elever med nedsatt rörelseförmåga och deras undervisningsarrangemang planeras alltid skilt för varje elev. Därför finns ingen separat anvisning. Läroplanens värden och övriga normer styr genomförandet av undervisningen.

2) Hur tar grundskolorna i Esbo hänsyn till barn med nedsatt rörelseförmåga?

I Esbo har det funnits och finns fortfarande elever med nedsatt rörelseförmåga, för vilka det har varit och är möjligt att ordna undervisning på ett högklassigt sett med beaktande av deras stödbehov. I undervisningsarrangemangen beaktas elevens behov av stöd för att hen ska kunna delta i undervisningen. Vid behov utnyttjas assistenttjänster eller olika hjälpmedel. Skolan Ruskis i Centret för lärande och kompetens Valteri erbjuder konsultation och tjänster som för sin del främjar beaktande av de individuella stödbehoven hos elever som bor i Esbo och som behöver särskilt stöd samt möjlighet till individuella lösningar.

Man försöker beakta elevernas rörelseförmåga redan när de ansöker om plats i skolan. Vid ansökan till undervisning och närskola i de skolor som sköts av resultatenheten för finsk grundläggande utbildning, har vårdnadshavarna möjlighet att på ansökningsblanketten ta upp orsaker som anknyter till barnets hälsa eller någon annan särskild orsak. Om det expertuttalande som bifogas till ansökan innebär att elevens nedsatta rörelseförmåga ska beaktas vid anvisandet av närskola, anvisas för eleven en närskola som motsvarar elevens behov. Om en elev ansöker till en annan skola än närskolan, det vill säga till en så kallad sekundär skola, eller till en skola med intensifierad undervisning, riktas ansökan till en viss skola som vårdnadshavaren uppger. I sådana fall kan ansökan riktas till en skola som nödvändigtvis inte är helt tillgänglig eller där elevens nedsatta rörelseförmåga kan beaktas på bästa möjliga sätt. När en elev efter ansökan blir vald till intensifierad undervisning i en skola som inte är helt tillgänglig, utreder resultatenheten för finsk grundläggande utbildning tillsammans med enheten för lokaler och områden vid sektorn för fostran och lärande, om tillgängligheten i den aktuella skolan kan förbättras till exempel genom småskaliga ändringsarbeten.

Inom svensk utbildning bestäms elevens närskola på basis av hemadressen. Utgångspunkten är att elever med nedsatt rörelseförmåga placeras i sin närskola. Om skolans fysiska miljö inte på något sätt möjliggör studier i närskolan, söker man en annan lösning för eleven tillsammans med vårdnadshavarna.

3) I vilka situationer köper Esbo tjänster av Valteriskolan Ruskis, som är specialiserad på barn med nedsatt rörelseförmåga?

Centret för lärande och kompetens Valteri Ruskis i Brunakärr är en statlig specialskola som avses i 8 § i lagen om grundläggande utbildning, och vars uppgift är att sörja för rehabilitering som ges i samband med det särskilda stödet samt för utvecklings-, handlednings- och stöduppgifter som hör samman med undervisningen. I skolan finns också elevplatser för elever som omfattas av särskilt stöd och vars skolgång i något skede av lärostigen inte kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt i elevens hemkommun.

Resultatenheten för finsk grundläggande utbildning skaffar handledningsbesök och stödtjänster från Valteriskolan Ruskis i situationer där det behövs extra kompetens, till exempel i samband med ansökan till fortsatta studier, eller i frågor som gäller hjälpmedel för

elevens syn eller för deltagande i undervisning. Beslut om att bevilja en betalningsförbindelse för köp av konsultationstjänster fattas av chefen för undervisningsstöd, efter beredning av utbildningsplaneraren inom särskilt stöd.

Inom svensk utbildning är antalet elevplatser i den svenska undervisningen i Valteriskolan Skilla mycket begränsad och dess tjänster har använts för att ordna undervisning för enstaka elever från Esbo, efter individuell prövning tillsammans med vårdnadshavarna. Inom den svenska utbildningen köper man konsultationstjänster från Skilla till stöd för planeringen av det elevspecifika stödet när det inte finns tillräcklig egen kompetens inom skolan eller Svenska bildningstjänster. Beslutet om att köpa konsultationstjänster och om att ansöka om en elevplats fattas av undervisningschefen.

Man ansöker om elevplats i Valteriskolan Ruskis i samarbete mellan elevens boendekommun och vårdnadshavare. Före man fattar ett beslut om att ansöka om en elevplats ska eleven delta i en stödperiod som ordnas av Valteri. Under stödperioden bedöms elevens stödbehov och inlärningsfärdigheter samt särskilda behov inom inläring, rehabilitering och skolgång. Dessutom utreds vilka alternativ som erbjuds av elevens boendekommun som kunde omarbetas så att de motsvarar elevens behov. Valteri skapar utifrån stödperioden ett sammandrag av elevens situation för elevens hemkommun och rekommenderar vid behov att kommunen ska ansöka om en elevplats.

Ansökan om en eventuell elevplats påverkas i väsentlig grad av om det är möjligt att ordna elevens särskilda stöd och de stödåtgärder som behövs i Esbo på det sätt som elevens bästa förutsätter. Handlingarna som gäller särskilt stöd för eleven och ansökan om elevplats i Valteriskolan Ruskis behandlas därför samtidigt, och en elevplats söks endast om det anses att det inte är möjligt att ordna elevens särskilda stöd och stödåtgärder i Esbo. Efter att utbildningsplaneraren inom särskilt stöd och områdeschefen berett ärendet fattar direktör för grundläggande utbildning beslut om att ansöka elevplats.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustokysymys liikuntavammaisten koululaisten yhdenvertaisuuden toteutumisesta
- Vammaisneuvoston lausunto koskien Valtuustokysymys liikuntavammaisten koululaisten yhdenvertaisuuden
- Nuorisovaltuuston lausunto valtuustokysymykseen liikuntavammaisista Espoon kouluissa

För kännedom